

PÄÄTÖS
Nro 55/2013/2
Dnro PSAVI/73/04.09/2011
Annettu julkipanon jälkeen
20.6.2013

ASIA

Maa-aineksen ottaminen Yppärin edustan merialueelta, Pyhäjoki

LUVAN HAKIJA

Morenia Oy
Veteraanikatu 5
90101 Oulu

SISÄLLYSLUETTELO

HAKEMUS	4
HAKEMUKSEN TAUSTAA	4
HANKKEEN KUVAUS	4
Hankkeen tarkoitus	4
Yleiskuvaus hankkeesta.....	4
Suunnitellut työt	5
YMPÄRISTÖN TILA HANKKEEN VAIKUTUSALUEELLA.....	6
Yleiskuvaus vesistöistä	6
Vesikasvillisuus ja pohjaeläimistö	6
Pohjasedimentti	6
Linnusto	6
Kalasto ja kalastus	7
Vedenalaiset muinaisjäänökset.....	8
Vesiväylät, satamat ja vesiliikenne	8
Suojelualueet ja kulttuurihistorialliset ympäristöt	8
ALUEEN OMISTUSOLOT JA KAAVOITUSTILANNE	8
HANKKEEN VAIKUTUKSET YMPÄRISTÖÖN SEKÄ YLEISIIN JA YKSITYISIIN ETUIHIN	8
Vaikutus luontoon ja luonnonsuojeluarvoihin.....	9
Vaikutus vedenlaatuun ja vedenvirtauksiin.....	9
Vaikutus vesiväyliin ja vesiliikenteeseen	9
Vaikutus kalastukseen ja kalastoon	9
Melu.....	10
Vaikutus vedenalaisiin muinaisjäänöksiin.....	10
Vaikutus vesienhoitosuunnitelmaan	10
Arvio edunmenetyksistä	10
Hankkeen hyödyt	10
HANKKEEN JA SEN VAIKUTUSTEN TARKKAILU	10
HAKIJAN ARVIO HANKKEEN OIKEUDELLISISTA EDELLYTYKSISTÄ.....	14
LUPAHAKEMUKSEN KÄSITTELY	14
Lupahakemuksen täydennys	14
Lupahakemuksesta tiedottaminen.....	14
Muistutukset ja vaatimukset	14
Mielipide	17
Hakijan kuuleminen ja selitys	18
Hakemuksen täydennys.....	21
Uudelleen kuuluttaminen hakemuksen täydennyksen johdosta.....	21
Muistutukset ja vaatimukset	21
Hakijan kuuleminen ja selitys	23
ALUEHALLINTOVIIRASTON RATKAISU	23
KÄSITTELYRATKAISU.....	23
PÄÄASIA RATKAISU.....	23
LUPAMÄÄRÄYKSET	24
Ohjaus	26
RATKAISUN PERUSTELUT	27
Käsittelyratkaisun perustelut	27
Pääasiasratkaisun perustelut.....	27
Lupamääräysten ja vahinkoa estävien toimenpidevelvoitteiden perustelut.....	28
VASTAUS YKSILÖITYIHIN VAATIMUKSIIN.....	28
LUVAN VOIMASSAOLO JA LUVAN VOIMASSAOLON JATKAMINEN	29
Voimassaolo	29
Luvan voimassaolon jatkaminen	29
PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO.....	29
SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET	29
KÄSITTELYMAKSU	29
Ratkaisu.....	29
Perustelut	29

Oikeusohjeet.....	30
PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN.....	30
MUUTOKSENHAKU	31

HAKEMUS

Morenia Oy on 28.12.2011 aluehallintovirastoon saapuneessa ja myöhemmin täydentämässään hakemuksessa pyytänyt lupaa saada ottaa maa-ainesta Pyhäjoen kunnan Yppärin edustan merialueelta hakemukseen liitetystä suunnitelmasta ilmenevällä tavalla.

HAKEMUKSEN TAUSTAA

Morenia Oy on kartoittanut merenpohjan maa-aineskerrostumia Perämeren rannikon läheisyydessä.

Maa-aineksen oton ympäristövaikutuksia on arvioitu ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain mukaisessa menettelyssä. Ympäristövaikutusten arviointiohjelma on valmistunut 14.9.2007. Arviointiohjelmassa on esitetty perustiedot tutkituista neljästä maa-aineksen ottopaikkavaihtoehdosta. Ympäristövaikutusten arviointiselostus on valmistunut 16.1.2009 ja YVA-yhteysviranomaisen on antanut siitä lausunnon 1.4.2010.

HANKKEEN KUVAUS

Hankkeen tarkoitus

Hankkeen tarkoitus on maa-aineksen otto Morenia Oy:n asiakkaiden rakennuskohteisiin maa-aineksen maihinottoon käytettävien satamien talousalueilla sekä rakennus- ja betoniteollisuuden raaka-aineeksi.

Yleiskuvaus hankkeesta

Hakemuksen mukaan maa-ainesta otetaan enintään 10 milj.m³ 15 vuoden aikana avovesikaudella. Vuosittainen ottoaika on parista viikosta kolmeen kuukauteen ja ottomäärä noin 650 000–700 000 m³/v.

Ottoalue sijaitsee noin 15 kilometrin etäisyydellä rannikolta Metsähallituksen hallinnoimalla yleisellä vesialueella, jonka syvyys on noin 18–30 metriä. Ottoalueen, jonka sisällä maa-ainesta otetaan, teoreettinen pinta-ala on noin 1,8 km². Ottoalueen, johon hakemuksessa esitetyt massalaskelmat perustuvat, teoreettinen pinta-ala on noin 1,1 km². Vuosittaisen ottoalueen pinta-ala on noin 7 ha.

Ottoalue on rajattu niin, että sillä on mahdollisimman vähän savikerrostumia. Näin voidaan vähentää huomattavasti otosta aiheutuvaa veden saumentumista. Ottoalue on rajattu myös niin, että merkittävimmät kalastusalueet ja kalojen kutualueet jäävät sen ulkopuolelle.

Suunnitellut työt

Maa-aineksen otto

Otettavat kerrospaksuudet ovat välillä 3,5–13 metriä. Keskimääräinen kerrospaksuus on 9–10 metriä. Ottotaso on syvimmillään noin -30 metriä laskettuna vuoden 2011 keskivedenkorkeudesta. Syvyystasoa ei aliteta. Luisien kaltevuus oton päätyttyä on noin 1:5.

Maa-aines otetaan merenpohjasta imu- tai kauharuoppauksella.

Maa-aines pumpataan imuruoppausaluksen ruumaan. Ottomäärä on noin 600 m³ tunnissa. Imuruoppausaluksiin voidaan lastata enimmillään noin 20 000 m³. Imuruoppauksessa voidaan käyttää erilaisia tekniikoita. Ruoppausalus pystyy työskentelemään sekä liikkeessä että paikallaan. Mikäli alus pysyttelee paikallaan ruoppauksen aikana, muodostuu nostovaiheessa pohjaan 5–10 metrin syvyisiä kuoppia. Koska nostoalue on melko matala ja nostettava maa-aines on oletettavasti hienoa hiekkaa, tasoittuvat syvät kuopat nopeasti. Toisessa yleisesti käytetyssä menetelmässä laiva on jatkuvassa liikkeessä, jolloin alus tekee pohjaan 0,5–1,0 metrin syvyisiä ja 2–50 metriä leveitä kaistoja. Nosto voidaan toteuttaa siten, että ottoalueelle ei synny jyrkkätörmäisiä syvänteitä.

Tarvittaessa maa-aines irrotetaan korkeapaineisella vesisuihkulla tai haaramalla pohjaa imun yhteydessä. Hienoin maa-aines huuhtoutuu osittain ympäristöön jo imun yhteydessä. Suurin osa hienojakoisesta maa-aineksesta huuhtoutuu mereen imuruoppauksessa alukseen tulleen vedenpoiston yhteydessä. Vesi poistetaan yleensä keskitetysti poistoputkella noin kymmenen metrin syvyyteen. Eniten hienoainesta sisältävät kerrostumat sijoittuvat yleensä merenpohjan pinta-osiin, jolloin hienoainesta huuhtoutuu eniten oton alkuvaiheessa ja uudelle ottoalueelle siirryttäessä.

Maa-ainesta voidaan ottaa myös lautalla olevalla kauharuoppaajalla. Kauhan tilavuus on noin 10–20 m³. Maa-aines nostetaan proomuihin, joiden kuljetuskapasiteetti on 800 m³–1 000 m³. Käytettäviä proomuja on kerralla 1–5.

Maa-aineksen kuljetus, purku ja varastointi

Maa-aines kuljetetaan maihinottosatamiin pääosin olemassa olevia väyliä pitkin.

Jos maa-ainesta käytetään esimerkiksi sataman täyttötöihin tai muihin vastaaviin rakennuskohteisiin, purku tehdään märkäpurkuna, jolloin maa-aineksen ja veden seos suihkutetaan laivasta purkualueelle. Alue on rajattu maavallilla tai uutta maarajaa vyörytetään maa-aineksella merelle päin. Osa laivoista pystyy purkamaan lastinsa pudottamalla pohjaluukkujen kautta. Pohjapurku edellyttää huomattavasti suurempaa vedensyvyyttä kuin purkaminen suihkuttamalla.

Purku tapahtuu satamissa pääasiassa kuivapurkuna silloin, kun maa-ainesta on tarkoitus jalostaa ja toimittaa maalla oleviin käyttötarkoituksiin. Kuivapurussa maa-aines nostetaan laivasta esimerkiksi kauhalla kuljettimelle, jolla se siirretään edelleen varastoalueelle. Kuivapurussa maa-aines on lastausvaiheessa hieman kosteaa, mikä estää sen pölyämisen. Maa-aines voidaan varastoida maa-aineterminaaleihin, joissa sitä voidaan jalostaa erilaisiin käyttötarpeisiin.

YMPÄRISTÖN TILA HANKKEEN VAIKUTUSALUEELLA

Yleiskuvaus vesistöstä

Perämeri on matala murtovesialue, johon vaikuttavat merkittävästi talvi, jää ja humuspitoiset jokivedet. Eliöstö on niukkaa ja koostuu pääosin murtove-teen sopeutuneista makean veden lajeista. Joet tuovat runsaasti ravinteita ja eloperäisiä aineita, joista suurin osa on peräisin ihmisen toiminnasta va-luma-alueella. Perämeren suolapitoisuus on Itämeren alhaisin (noin 4 ‰ eteläosissa) laskien pohjoiseen mentäessä.

Perämeren vesitulavuus on pieni. Vedenlaadultaan tyydyttävät ja välttävät alueet sijaitsevat rannikon läheisyydessä. Perämeren ulappa-alueilla vedenlaatu on hyvä tai erinomainen.

Perämeressä virtaukset ovat pääosin tuulten aiheuttamia, joten niiden suunta ja voimakkuus vaihtelevat paljon. Päävirtaus kulkee Suomen rannikkoa pohjoiseen ja Ruotsin rannikkoa etelään.

Kalajoenharjun vedenalainen jatke kulkee etelä-pohjoissuunnassa. Lähellä rantaa ja matalammassa vedessä harju on rantavoimien ja aallokon vaikutuksesta tasoittunut. Harjun suurin leveys ottoalueella on noin kolme kilometriä ja se kohoaa noin 20 metriä ympäröivää merenpohjaa korkeammalle. Tutkimusten mukaan alueen maa-aines on valtaosin hiekkaa, joka on kerrostunut noin 40 metriä korkeaksi kerrostumaksi kallion päälle.

Vesikasvillisuus ja pohjaeläimistö

Ottoalueella ei ole havaittu kasvillisuutta.

Ottoalueen pohjaeläimistö on niukkaa ja edustaa tyypillistä Perämeren syvän hiekkapohjan lajistoa. Eliöstö muodostuu erilaisista pieneliöistä. Yksilömääräisesti sukkulamadot ovat suurin ryhmä. Muita havaittuja pohja-eläinlajeja ovat liejusimpukka, kilkki, limamato, karhukainen, merivalkokatka, valkokatka, viherlimamato, vesipunkki, värismato ja hankajalkainen.

Pohjasedimentti

Sedimenttitutkimusten perusteella sedimentin pintakerros on vähäravinteista ja sen raskasmetallipitoisuudet ovat pienet.

Linnusto

Perämeren linnustoon kuuluvat sukeltajasorsat, kuten tukkasotka, iso- ja tukkakoskelo, telkkä ja pilkkasiipi. Muita tyypillisiä lintulajeja ovat karujen rantojen kalalokit ja suurissa elinyhteisöissä pesivät naurulokit sekä kala- ja lapintiirat.

Kalasto ja kalastus

Kalasto

Pienen suolapitoisuuden takia pääosa Perämeren kalastosta on alkuperältään makean veden kaloja. Niitä on noin kaksikymmentä, merellisiä vain kahdeksan.

Perämeren kalat voidaan jaotella lämpimän ja kylmän veden lajeihin sen mukaan, millaista lämpötilaa ne suosivat. Lämpimän veden kalat pysyttelevät ympäri vuoden matalissa rantavesissä. Näitä ovat useimmat makean veden lajit kuten ahven, särki, kiiski, lahna, säyne, hauki ja salakka. Kylmän veden kalat, kuten silakka, muikku, siika ja härkäsimppu, elävät syvässä vesissä kaukana rannasta, mutta tulevat talvisin mielellään matalaan veteen.

Ulapalla yleisiä ovat silakka, muikku, kuore, ajoittain lohi ja talvisin kolmipiikki. Kalastoinventoinnissa havaittiin muutama simppu ja mahdollisesti yksi kampela.

Kalastus

Alueen kalastus on pääosin ammattikalastusta.

Verkkokalastusta harjoittaa kuusi ammattikalastajaa. Tärkeimmät verkkokalastusalueet ovat alueen eteläosassa Kalajoen suunnassa ja Pyhäjoen edustan syvänteiden rinteillä. Verkkokalastus on monipuolista ja sitä harjoitetaan koko avovesikauden ajan.

Pyyntipaikat vaihtelevat vuodenajan mukaan. Alkukesästä merkittävimmät verkkokalastuspaikat ovat Hietamatala, Pankinrinne ja Hietapankki. Myöhemmin kesällä kalastus siirtyy silakan kudun perässä ulkomeren puoleisille matalikoille. Silakan kudun jälkeen verkkokalastus keskittyy alueen syvänteisiin ja rinnevesiin.

Syksyllä elo-syyskuussa pyydetään pintaverkoilla vaellussiikaa ja meritaimenta sekä syyskuun lopulta marraskuulle alueelle kutemaan saapuvaa karisiikaa.

Verkkokalastuksen tärkeimmät saaliskalat ovat karisiika ja vaellussiika. Taloudellisesti merkittäviä saalislajeja ovat myös ahven ja meritaimen. Verkkokalastuksen sivusaaliina saadaan silakkaa, kuhaa, kuoretta, kiiskeä, härkäsimppua ja tuulenkalaa. Alueen yhteenlaskettu verkkosaalis on noin 20 tonnia/v.

Troolikalastusta harjoitetaan koko avovesikauden ajan. Troolikalastusta harjoittaa vakituisesti yksi troolialuspari Kalajoelta ja satunnaisesti yksi troolialus listä. Troolikalastuksen pääsaalis on silakka. Sivusaaliina saadaan siikaa, kuoretta ja tuulenkalaa.

Tärkeimmät pohjatroolausalueet sijaitsevat alueen Kalajoen puoleisessa päässä. Loppukesästä harjoitetaan satunnaisesti myös välivesi- ja pinta-troolausta. Pintatroolaus keskittyy silakan syönnösalueille alueella olevien harjanteiden päälle. Alueen vuotuinen yli miljoonan kilon troolisilakkasaalis on noin neljännes koko Perämeren silakkasaaliista.

Vedenalaiset muinaisjäänökset

Ottoalueella tai sen läheisyydessä ei ole tiedossa vedenalaisia muinaisjäänöksiä.

Vesiväylät, satamat ja vesiliikenne

Ottoalueelle ei ole kulkuväylää, mutta merikarttatarkastelun perusteella vesisyvytydet mahdollistavat maa-aineksen ottoon käytettävän kaluston pääsyn alueelle.

Käytössä olevien virallisten väylien kulkusyvytydet ovat:

- Raahen satamaan johtava väylä 8,0 m
- Kalajoen Rahjan satamaan johtava väylä 8,5 m.

Raahen sataman kautta kuljetetaan erilaisia raaka-aineita ja irtolasteja, terästä, sahatavaraa, kontteja sekä projektiluonteisia laivauksia. Satamassa vierailee vuosittain noin 700 alusta.

Rahjan satama on erikoistunut puutavarasatamaksi. Sataman vuotuinen kokonaisliikenne on noin 350 000 tonnia ja satamassa käy keskimäärin noin 100 laivaa vuodessa.

Suojelualueet ja kulttuurihistorialliset ympäristöt

Rajalahden–Perilahden ja Sunin Natura 2000 -alueet sijaitsevat noin 15 kilometrin etäisyydellä ottoalueesta ja Kalajoen suisto, Vihas–Keihäslahti ja Rahjan saaristo noin 30 kilometrin etäisyydellä.

Rajalahti–Perilahti, Vihas–Keihäslahti sekä osia Rahjan saaristosta ovat myös valtakunnallisen lintuvesiensuojeluohjelman kohteita.

Kalajoen Kallankarit (Maakalla ja Ulkokalla) on luokiteltu valtakunnallisesti merkittäväksi kulttuurihistorialliseksi ympäristöksi. Ne sijaitsevat noin 20 kilometrin etäisyydellä ottoalueesta.

ALUEEN OMISTUSOLOT JA KAAVOITUSTILANNE

Hankealueen omistaa valtio ja alue on Metsähallituksen hallinnassa. Hakijalla on Metsähallituksen kanssa tehdyn sopimuksen perusteella käyttöoikeus alueeseen.

Alueella ei ole kaavaa.

HANKKEEN VAIKUTUKSET YMPÄRISTÖÖN SEKÄ YLEISIIN JA YKSITYISIIN ETUIHIN

Hakijan arvio hankkeen vaikutuksista ympäristöön sekä yleisiin ja yksityisiin etuihin perustuu hakemuksen liitteenä olevaan, 16.1.2009 päivättyyn ympäristövaikutusten arviointiselostukseen.

Arviointiselostuksessa on arvioitu YVA-lain ja -asetuksen edellyttämällä tarkkuudella maa-aineksen otosta, kuljetuksesta ja käsittelystä aiheutuvat välilliset ja välittömät ympäristövaikutukset merenpohjan laatuun, veden-

laatuun, vesikasvillisuuteen ja pohjaeläimistöön, kalastoon, linnustoon, elinkeinoin, Natura 2000 -alueisiin, luonnonvarojen hyödyntämiseen, maankäyttöön, maisemaan ja kulttuuriperintöön, liikenteeseen sekä ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen.

Vaikutus luontoon ja luonnonsuojeluarvoihin

Suojelualueet

Ottoalueen etäisyys lähimmästä Natura-alueesta on noin 15 kilometriä. Tämän vuoksi hakija on arvioinut, että vaikutus Natura-alueisiin on vähäinen.

Kasvillisuus ja pohjaeläimistö

Ottoalueella ei ole tehdyissä tutkimuksissa havaittu kasvillisuutta. Pohjaeläimistö tuhoutuu ottoalueella ja voi heikentyä ottoalueen läheisyydessä. Pohjaeläimistö palautuu ennalleen muutamassa vuodessa maa-ainesten oton loputtua.

Linnusto

Maa-aineksen otto vaikuttaa lintujen ruokailualueisiin ja niiden käyttämään ravintoon. Merikuljetukset aiheuttavat häiriöitä liikuttaessa suurilla aluksilla luotojen ja karikkojen läheisyydessä.

Vaikutus vedenlaatuun ja vedenvirtauksiin

Ottotoiminta on pyritty rajaamaan alueelle, jolla ei esiinny savi- tai silttikeroksia. Ottotoiminnan aiheuttamat samentumisvaikutukset ovat hiekka- ja soramuodostumissa vähäisiä ja paikallisia.

Tutkimusten mukaan maa-aineksen sisältämän orgaanisen aineen määrä on vähäinen. Näin ollen happipitoisuus pysyy ottoalueella hyvänä.

Maa-aineksen otto ei vaikuta merkittävästi virtauksiin. Ottoalueen läheisyydessä virtauksissa voi tapahtua muutoksia, jos pohjan syvyysuhteet muuttuvat selvästi.

Vaikutus vesiväyliin ja vesiliikenteeseen

Maa-aineksen otossa käytettävien alusten ja promujen liikenne voidaan sopeuttaa vesiväylillä tapahtuvaan muuhun liikenteeseen. Vesiliikenteen lisääntyminen maa-aineksen kuljetusten vuoksi on niin vähäinen, ettei sillä ole merkittävää vaikutusta vesiväyliin ja vesiliikenteeseen.

Vaikutus kalastukseen ja kalastoon

Kalastollisesti ja kalastuksellisesti merkittävimmät alueet sijaitsevat ottoalueesta etelään Kalajoen puolella.

Hakijan arvion mukaan maa-aineksen otto ei ennalta arvioiden aiheuta merkittäviä vahinkoja tai haittoja, koska otosta aiheutuva samentuminen ei

yllä eteläosien tärkeille kalastus- ja kutualueille. Samentuminen jää maa-aineksen laadusta ja alueen laajuudesta johtuen melko vähäiseksi.

Melu

Maa-aineksen otto aiheuttaa vedenalaista melua, jolla voi olla kaloja karkottava vaikutus. Maa-ainekuljetuksista aiheutuu vähäistä melua kulkuväylien varrella.

Vaikutus vedenalaisiin muinaisjäänöksiin

Tunnettuihin vedenalaisiin muinaisjäänöksiin maa-aineksen otolla ei ole vaikutusta, koska lähimmät hylt sijaitsevat etäällä ottoalueesta. Ennen maa-aineksen oton aloittamista hakija inventoi alueella mahdollisesti olevat muinaisjäänökset.

Vaikutus vesienhoitosuunnitelmaan

Yppärin edustan merialue kuuluu Oulujoen–Iijoen vesienhoitosuunnitelmaan. Maa-aineksen ottoalue sijoittuu ulkoalueelle, jonka pintaveden ekologinen ja kemiallinen tila on luokiteltu hyväksi. Rannikkovesien vesienhoidon tavoitteena on, että vesistö säilyy hyvässä tilassa. Maa-aineksen otolla ei vaikeuteta tämän tavoitteen saavuttamista.

Arvio edunmenetyksistä

Hakija on arvioinut, että maa-aineksen otosta voi aiheutua edunmenetystä ammattikalastukselle.

Hakija pyrkii sopimaan ammattikalastajien kanssa hankkeesta mahdollisesti aiheutuvan edunmenetyksen korvaamisesta. Mikäli korvauksista ei voida sopia, hakija jättää aluehallintovirastoon hakemuksen korvausten määräämiseksi.

Hankkeen hyödyt

Hanke vähentää tarvetta nykyisten maa-alueilla sijaitsevien maa-aineksen otto-alueiden laajentamiseen ja kaivutoiminnan ulottamiseen pohjavedenpinnan alapuolelle.

Hakija on katsonut, että vastaavien maa-ainesmäärien ottaminen harjuista ja kallioperästä on ympäristövaikutuksiltaan haitallisempaa kuin maa-aineksen otto merialueelta.

HANKKEEN JA SEN VAIKUTUSTEN TARKKAILU

HAKEMUKSEN MUKAISEN MAA-AINEKSEN OTON TARKKAILU

Tarkkailuohjelman perusteena on, että maa-ainesta otetaan imuruoppauksella hakemuksen mukaisesti 10 milj. m³ 15 vuoden aikana.

Vesistötarkkailu

Samentumisen tarkkailu

Ottotoiminnan samentumisvaikutuksia selvitetään purkuvesien näytteenotolla, sedimentaatiokerääjillä, jatkuvatoimisilla mittalaitteilla sekä kertaluonteisesti tehtävillä mittauksilla.

Ensimmäisen vuoden ottojakson aikana toteutetaan yksi kuukauden mittainen seurantajakso, jonka aikana ruoppausaluksen poistovedestä otetaan päivittäin vesinäyte kiintoainepitoisuuden määrittämiseksi. Vedensameutta seurataan jakson aikana myös ottoalueen ympärille asennettavilla jatkuvatoimisilla samentumamittareilla (3-4 kpl). Lisäksi vedensameutta mitataan kertaluontoisilla kartoituksilla, jotka toteutetaan kahdesti kuukauden seurantajakson aikana. Kartoitukset tehdään siten, että tuloksena voidaan esittää samentuman leviämisa-alue, samentuman pystyjakauma sekä samentuma-alueen laajuus syvemmissä vesikerroksissa. Ennen toiminnan aloittamista tehdään ottoalueella mittauksia taustapitoisuuden selvittämiseksi. Ottoalueen samentumamittausten yhteydessä mitataan veden samentumista myös maa-aineksen kuljetusmatkalla sekä maa-aineksen purkupaikan ympärillä. Sedimentaatiokerääjiä (3–4 kpl) pidetään maa-aineksen ottoalueen ympärillä kahden viikon jaksoissa keväällä, kesällä sekä syksyllä. Vähintään yksi kahden viikon jakso sijoitetaan maa-aineksen oton ajalle. Yksi kerääjistä asennetaan siten, että se toimii vertailupisteenä.

Havaintopaikkojen sijainti ja määrä määräytyvät tilanteen mukaan työkohteesta ja sameuden leviämissuunnasta riippuen.

Ensimmäisen vuoden samentumistarkkailun jälkeen arvioidaan sen tuloksia. Tulosten perusteella päätetään jatkotarkkailusta.

Muu vedenlaadun tarkkailu

Vaikutuksia vedenlaatuun seurataan ottotoiminnan aikana ruoppaajan läheisyydestä sekä samentuman leviämssuunnasta otettavilla vesinäytteillä. Näytteenotto tehdään kerran kuukaudessa kunkin vuosittaisen ottojakson aikana.

Havaintopaikkojen sijainti ja määrä määräytyvät tilanteen mukaan työkohteesta ja sameuden leviämssuunnasta riippuen.

Vesinäytteitä otetaan veden virtaussuunnassa noin 100 metrin, 500 metrin, yhden kilometrin ja kahden kilometrin etäisyydeltä ruoppaajasta. Lisäksi otetaan yksi taustanäyte noin kilometrin etäisyydeltä ruoppaajasta. Vesinäytteet otetaan metri pinnasta, läheltä pohjaa sekä viiden metrin välein näiden väliltä.

Mikäli vesialue on samentunut, näytteenottoa tarkennetaan tapauskohtaisesti. Lisänäytteet otetaan samentuneelta vesialueelta samentuman leviämssuuntaan 200–500 metrin välein, kunnes sameutta ei todeta.

Kaikista vesinäytteistä analysoidaan seuraavat parametrit:

- lämpötila
- happi
- hapen kylläisyys
- pH

- sameus
- kiintoaine
- COD_{Mn}
- suolapitoisuus

Pintavedestä sekä pohjan läheisestä vedestä analysoidaan seuraavat parametrit:

- väri
- kokonaistyyppi
- kokonaisfosfori
- ammoniumtyppi
- nitraattityppi
- nitriittityppi
- fosfaattifosfori
- a-klorofylli (kokooma 0–4 m, touko–syyskuu)

Ensimmäisenä ottovuonna pintavedestä sekä pohjan yläpuolisesta vedestä analysoidaan lisäksi seuraavat parametrit:

- kadmium
- kupari
- elohopea
- kromi
- lyijy
- nikkeli
- sinkki

Jatkossa veden raskasmetallipitoisuuksia seurataan ainoastaan, mikäli ensimmäisen vuoden ottojakson aikana todetaan kohonneita pitoisuuksia.

Pohjaeläintarkkailu

Ottotoiminnan vaikutuksia pohjaeläimistöön tarkkaillaan joka kolmas vuosi. Ottoalueiden läheisyyteen sijoitetaan 11 näytepistettä.

Jokaiselta näytepisteeltä otetaan elo–lokakuussa kolme rinnakkaista näytettä, joista määritetään pohjaeläimet sekä lasketaan yksilömäärät ja biomassat pinta-alayksikköä kohden.

Aiemmat tutkimukset toimivat vertailuaineistona. Pohjaeläintarkkailun tulokset raportoidaan vuosiyhteenvedon yhteydessä.

Kalataloustarkkailu

Ammattikalastus

Vaikutuksia ammattikalastukseen tarkkaillaan vuosittain ammattikalastajille lähetettävällä kalastustiedustelulla. Tiedustelun tulokset raportoidaan vuosiyhteenvedossa. Vaikutuksia kalastoon ja kalastukseen arvioidaan välillisesti samentumis- ja vedenlaatutarkkailusta saatavien tietojen pohjalta.

Ottoalueen lähialueella kalastavia ammattikalastajia informoidaan maa-aineksen oton aloittamisesta. Kalastajia pyydetään ottamaan yhteyttä työmaan nimettyyn yhteyshenkilöön heti, mikäli he kalastavat ottoaikana ja heidän pyyntipaikallaan ilmenee jotakin poikkeuksellista, kuten pyydysten tavallista voimakkaampaa likaantumista tai muuta maa-aineksen oton vai-

kutuksiin viittaavaa. Mahdolliset kalastushaitat, niiden laatu ja kesto, on tarkoitus todeta ja selvittää välittömästi.

Tulosten raportointi

Yksittäiset vedenlaadun tarkkailutulokset raportoidaan niiden valmistuttua Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle sekä Kalajoen kaupungin ja Pyhäjoen kunnan ympäristöviranomaisille. Tarkkailutuloksista laaditaan vuosittain yhteenvetoraportti, joka toimitetaan edellä mainituille tahoille seuraavan vuoden toukokuun loppuun mennessä. Vuosiraportti toimitetaan lisäksi kalatalousviranomaiselle.

Maa-aineksen oton päätyttyä tarkkailutuloksista laaditaan koko hanketta koskeva yhteenvetoraportti.

Tarkkailuohjelmaa voidaan tarvittaessa muuttaa valvontaviranomaisten (Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus ja Kainuun ELY-keskus) kanssa sovittavalla tavalla.

VAIHTOEHTOINEN TARKKAILUOHJELMA

Tarkkailuohjelmaa sovelletaan, mikäli maa-aineksen otto on alle 50 000 m³ vuodessa.

Vesistötarkkailu

Samentumisen tarkkailu

Vaikutuksia vedenlaatuun seurataan toiminnan aikana ruoppaajan läheisyydestä sekä samentuman leviämissuunnasta otettavilla vesinäytteillä. Näytteenotto tehdään kerran kunkin vuosittaisen ottojakson aikana.

Vesinäytteitä otetaan ruoppaajan vierestä ja veden virtaussuunnasta 100 metrin, 200 metrin ja 500 metrin etäisyydeltä ruoppaajasta. Lisäksi otetaan yksi taustanäyte noin 500 metrin etäisyydeltä. Vesinäytteet otetaan läheltä pintaa, välivedestä ja pohjan läheisyydestä.

Vesinäytteistä analysoidaan seuraavat parametrit:

- lämpötila
- happi
- hapen kylläisyys
- pH
- sameus
- kiintoaine
- TOC
- suolapitoisuus
- väri
- kokonaistyyppi
- kokonaisfosfori
- a- klorofylli

Tulosten raportointi

Tarkkailutulokset raportoidaan niiden valmistuttua Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle sekä Kalajoen kaupungin ja Pyhäjoen kunnan ympäristöviranomaisille.

Tarkkailuohjelmaa voidaan tarvittaessa muuttaa valvontaviranomaisten (Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus ja Kainuun ELY-keskus) kanssa sovitavalla tavalla.

HAKIJAN ARVIO HANKKEEN OIKEUDELLISISTA EDELLYTYKSISTÄ

Maa-aineksen otosta ei tehdyn ympäristövaikutusten arvioinnin perusteella aiheudu merkittävää edunmenetystä. Merenpohjan muodonmuutoksia luukuun ottamatta muuta pysyvää merkittävää muutosta ympäristöön ei aiheudu. Hankkeesta saatava hyöty on huomattavasti suurempi kuin siitä aiheutuvat edunmenetykset. Hanke ei vaaranna yleistä terveydentilaa, eikä aiheuta vahingollisia muutoksia ympäristön luonnonsuhteisiin tai vesiluontoon ja sen toimintaan eikä huononna paikkakunnan asutus- ja elinkeinoloja.

Hanke ei ole luonnonsuojelulain eikä jätelain vastainen. Hanke ei ole ristiriidassa vesienhoitosuunnitelmassa esitettyjen tavoitteiden kanssa.

LUPAHAKEMUKSEN KÄSITTELY

Lupahakemuksen täydennys

Hakija on täydentänyt hakemustaan Metsähallituksen kanssa tehdyllä hankkeen toteuttamista koskevalla sopimuksella, hankkeen vaikutusalueen ammattimaista kalastusta harjoittavien yhteystiedoilla ja Perämeren eteläosan kalastusalueen sekä Perämeren Kalatalousyhteisöjen Liitto ry:n yhteystiedoilla.

Lupahakemuksesta tiedottaminen

Aluehallintovirasto on antanut hakemuksen tiedoksi kuuluttamalla aluehallintovirastossa ja Pyhäjoen kunnassa 7.3.–10.4.2012 sekä erityistiedoksiantona viranomaisille ja asianosaisille.

Muistutukset ja vaatimukset

1. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue

ELY-keskus on vaatinut, että hakijan tulee täydentää hakemusta GTK:n tekemän tutkimuksen liitteillä, jotka koskevat luotauslinjojen sijoittumista hankealueelle. Hankealueelta tulee myös ottaa näytteitä suunniteltuun maa-aineksen ottosyvyyteen saakka ja maa-aineksen haitta-ainepitoisuudet koko ottosyvyydeltä tulee selvittää.

ELY-keskus on katsonut, että ottoalueen vedenlaatua ja sedimentin ravinnepitoisuuksia koskevat selvitykset ovat edelleen puutteelliset. Meriveden

virtauksia sekä kalastoa on käsitelty liian suppeasti ja pelkästään koko Perämeren koskien. Myös hankkeen meluvaikutusta sekä vaikutusta vesienhoitosuunnitelman tavoitteiden toteutumiseen on kuvattu ylimalkaisesti.

ELY-keskus on vaatinut, että hakijan tulee tarkentaa virtauksia, kalastoa ja kutualueita koskeva tarkastelu koskemaan erityisesti Yppäriin aluetta, johon maa-aineksen otto ja sen vaikutukset kohdistuvat.

Hakemussuunnitelman puutteellisuuksista johtuen ELY-keskus ei ole voinut ottaa kantaa luvanmyöntämisedellytyksiin.

2. Kainuun ELY-keskus, kalatalouden ryhmä

ELY-keskus on todennut, että Yppäriin edusta on tärkeä ammattikalastusalue. Alueen tärkeyttä korostaa se, että kalastus mahdollisella vaihtoehdoisella alueella Ykskiven alueella Lohtajan Vattajanniemen edustalla on usein estynyt puolustusvoimien ammuntojen vuoksi.

Lähimpänä ottoaluetta kalastetaan silakkaa troolilla erityisesti alkukesästä, joka on troolikalastuksen parasta aikaa.

ELY-keskus on katsonut, että ottoalueen merkitys kalojen kutualueena on vähäinen sen syvyyden vuoksi.

ELY-keskus on vaatinut, että lupapäätöksessä on annettava seuraavat lupamääräykset:

- Maa-aineksen otto on ammattikalastuksen toimintaedellytysten turvaamiseksi rajoitettava heinäkuun puolivälin ja jäätyamisen väliselle ajalle
- Ruoppauksessa on käytettävä mahdollisimman vähäistä sementumista aiheuttavia työmenetelmiä. Hienoaineskerrostumia ei saa ruopata.
- Ammattikalastukselle aiheutuvista vahingoista ja haitoista on ensisijaisesti pyrittävä sopimaan hakijan ja kalastajien kesken. Mikäli sopimukseen ei päästä, on hakijan jätettävä aluehallintovirastoon hakemus korvausten määrittämiseksi.

3. Liikenneviraston meriväyläyksikkö, Vaasan toimipiste

Liikennevirasto on todennut, että suunnitellulla ottoalueella ei ole valtion ylläpitämiä vesiväyliä, eikä sieltä johda vesiväyliä suoraan Raahan tai Raahen satamiin.

Liikennevirasto on vaatinut, että hakijan tulee etsiä ja merkata tilapäiset proomujen kulkureitit Raahan ja Raahan satamiin Liikenneviraston hyväksymällä tavalla ja Liikenneviraston hyväksymien vesiliikenteen turvalaittein.

Liikennevirasto on vaatinut, että maa-aineskuljetukset on hoidettava niin, että Raahan ja Raahan satamiin johtavat syväväylät eivät madallu. Hakijan on seurattava väylän kulkusyvyttä tankoharauksin kustannuksellaan Liikenneviraston ohjeiden mukaisesti. Proomuliikenne ei saa haitata kaupamerenkulun liikennettä Raahan ja Raahan satamiin.

Kunakin ottovuonna ennen proomuliikenteen aloittamista on pidettävä hakijan, Liikenneviraston ja muiden asianomaisten viranomaisten kesken liikennöntikokous, jossa sovitaan yksityiskohtaisesti proomuliikenteestä.

4. Museovirasto

Museovirasto on todennut, että sillä ei ole kattavaa tietoa vedenalaisten muinaisjäännösten sijainneista. Niiden sijainnit eivät ole pääteltävissä esimerkiksi kirjallisen lähdeaineiston perusteella.

Museovirasto on puoltanut luvan myöntämistä sillä ehdolla, että ennen hankkeen toteuttamisen aloittamista merenpohja inventoidaan mahdollisten vedenalaisten muinaisjäännösten havaitsemiseksi Museoviraston kanssa sovittavalla tavalla.

5. Metsähallituksen Pohjanmaan luontopalvelut

Metsähallitus on katsonut, että hanke vaikutuksineen on selvitetty melko tarkkaan. Maa-aineksen märkäpurun samentumishaittojen ehkäisemiseksi tarvittavien altainen sijaintia tai maa-ainesmassoista valuvien vesien käsittelymahdollisuuksia satamissa ei kuitenkaan ole esitetty. Hankkeen yhteisvaikutukset tuulivoimapuistojen ja muiden Perämeren hankkeiden kanssa on hakemuksessa käsitelty ylimalkaisesti. Hankkeen vaikutusaluetta ei ole rajattu. Ainoastaan ottoalueet on rajattu kartalle, vaikka samentumisvaikutukset ulottuvat laajemmalle alueelle ja maa-aineksen kuljetukset aiheuttavat melua mantereelle saakka.

Muistuttaja on vaatinut, että samentumisvaikutukset tulee minimoida muun muassa laskemalla ylivuotovedet mahdollisimman lähelle pohjaa ja ulkomerelle. Maa-aineksen otto tulee aloittaa aikaisintaan heinäkuussa. Hankkeen vaikutuksia kalastoon tulee tarkkailla, vaikka ammattikalastus loppuisi maa-aineksen oton aikana.

6. Pohjois-Perämeren ammattikalastajat ry

Yhdistys on katsonut, että lupahakemuksessa vähätellään kalasto- ja kalastusvaikutuksia. Merenpohjan ruoppauksen takia kalastuksen ja kalaston palautumiseen ennalleen kuluu kymmeniä vuosia.

Ruoppauksen aiheuttama vedenalainen melu heikentää pohjaeläimistöä ja kalastoa. Vedenalainen melu vaikuttaa kalojen kutemiseen ja kalojen vaeluskäyttäytymiseen. Nämä vaikuttavat kalastoon ja kalastukseen kymmenien kilometrien päässä ottoalueesta.

Maa-aineksen otto heikentää Raahen ja Kalajoen välisen merialueen silakka- ja siikakantoja ja sillä on suuri merkitys kalastuksen kannattavuuteen koko Perämeren alueella.

Muistuttaja on vaatinut, että kalaston ja kalastuksen seuranta on laajennettava vähintään 20 kilometrin päähän maa-aineksen ottoalueesta.

Muistuttaja on vaatinut, että ruoppaukset tulee suorittaa mahdollisimman etäällä rannikosta ja maa-aines tulee ottaa yli 15 metrin syvyydestä vedestä. Otto tulee ajoittaa elokuulle, jolloin se vaikuttaa vähiten kalojen kutu- ja syömiskäyttäytymiseen.

Muistuttaja on vaatinut, että Raahen edustalle suunnitteilla olevan merituu-lipuiston ja hakijan maa-aineksen oton yhteisvaikutukset kalastoon ja kalastukseen on selvitettävä.

7. XX ja XX

Mainitut ammattikalastajat ovat todenneet, että mahdollinen maa-aineksen otto Pyhäjoen edustalta haittaa ja vaikeuttaa merkittävästi kalastuselinkeinojen harjoittamista. Muistuttajat paritroolaavat silakkaa ja suunniteltu maa-aineksen ottoalue sijaitsee troolausalueella. Alue on merkittävä silakan kutualue. Kun pohjaeliöstöä häiritään ja vesi samentuu, silakka ei vaella enää tällaiselle kutualueelle.

Toinen silakan merkittävä kalastusalue on Ykskiven alue Lohtajan ja Himangan edustalla. Alue on Puolustusvoimien harjoittelualuetta ja siellä muistuttajat voivat kalastaa vain tietyinä aikoina. Etenkin tämän takia kyseinen Yppärin edusta on erittäin tärkeä muistuttajien toimeentulon ja ammattikalastuksen jatkuvuuden kannalta.

Koska maa-aineksen otto on tarkoitus toteuttaa vuosina 2012–2027, muistuttajat ovat vaatineet korvausta ansionmenetyksistä kyseisiltä vuosilta.

Muistuttajat ovat troolanneet silakkaa noin 30 vuotta. Kun merenpohjaa on ruopattu Kalajoen edustalla, silakka on siirtynyt sellaisille alueille, joilta sitä ei voida kalastaa merenpohjan kivikkoisuuden takia.

Muistuttajat ovat vaatineet, että heidän elinkeinonsa otetaan huomioon ja että merenpohja säilyisi ennallaan myös tuleville kalastajasukupolville.

8. XX

Ammattikalastaja XX on ilmoittanut kalastavansa avovesikaudella. Saaliista noin 98 prosenttia saadaan maa-aineksen ottoalueelta tai sen läheisyydestä.

Alue on ikiaikainen kalastusalue Kalajoen–Pyhäjoen edustalla. Ruoppaus karkottaa kalat eivätkä ne todistettavasti enää palaa samoille alueille. Kalan alue tulee ulottumaan kymmenien kilometrien päähän ottoalueesta. Paras pyyntialue ja kutualue menetettäneen kokonaan.

Muistuttaja on vaatinut, että korvaukset on maksettava ottoa edeltävän vuoden kalamäärän ja kilohinnan mukaan. Korvaukset on maksettava vuosilta 2012–2030, koska kalastushaitta jatkuu myös ruoppauksen loputtua.

Mielipide

9. Pohjois-Pohjanmaan luonnonsuojelupiiri ry

Yhdistys on todennut, että hakemuksesta puuttuvat muun muassa tärkeät reittikartat. Niistä olisi selvinnyt, miltä alueelta luotaus on suoritettu ja onko tutkimus kohdistunut myös sille alueelle, jolle maa-aineksen ottolupaa haetaan. Kalajoenharjun osat ja savikerrostumien sijainti olisi pitänyt esittää kartalla selkeästi tekstin epämääräisyyksien ja ristiriitaisuuksien välttämiseksi.

Hakemusta perusteellaan voimakkaasti sillä, että merihiekka korvaa maalta kaivettavia maa-aineita ja eritoten säästää kalliomursketta tärkeisiin käyttökohteisiin. Tämän vuoksi lupahakemuksen olisi pitänyt sisältää riittävät tiedot maa-aineksen laadusta ja soveltuvuudesta eri käyttökohteisiin sekä selvityksen sen merkityksestä maaharjujen maa-aineksen korvaajana. Tämän arvioiminen ei ole hakemuksessa esitettyjen tietojen perusteella mahdollista.

Kalastoa ei ole selvitetty riittävästi. Kaikki tieto perustuu ympäristövaikutusten arviointimenettelyn aikana tehtyyn kalastajien haastattelututkimukseen, jonka ovat tehneet Perämeren kalatalousyhteisöjen liiton edustajat. Hankkeen haitat ovat kuitenkin ilmeisiä ainakin kalastolle ja sen seurauksena myös kalastukselle. Lupahakemuksessa ei ole minkäänlaista arviota ruoppauksen vedenalaisista meluvaikutuksista.

Hankkeen haitoista merkittävimpiä lienee ruoppauksesta aiheutuvan hienojakoisen aineksen kulkeutuminen kutupaikoille. Erityisesti pitäisikin selvittää äärimmäisen uhanalaiseksi määritellyn meriharjuksen lisääntymisalueet niin, että kyseisen yksittäisen hankkeen kuin myös eri hankkeiden yhteisvaikutus lajin elinympäristöön ja kutupaikkoihin tulisi otetuksi huomioon lupaharkinnassa.

Merkittävä puute on myös sedimentoituneen biologisen hienoaineksen vaikutusten jättäminen huomioon ottamatta.

Yhdistys on todennut arviointiselostuksesta antamassaan lausunnossa, että arviot pohjasedimenttien haitta-ainepitoisuuksista ja kulkeutumisesta maa-aineksen oton seurauksena ovat epämääräisiä. Selostuksessa ainoastaan referoidaan muissa yhteyksissä lähivesialueilla tehtyjä tutkimuksia. Ottoalueen sedimentin haitta-ainepitoisuudet on tarpeen selvittää ja koejärjestelyin tai mallinnuksella tulee arvioida haitta-aineiden kulkeutumista niin vedessä kuin läjitysalueilta maalla.

Yhdistys on katsonut hakemuksen niin puutteelliseksi, ettei lupaa tule myöntää. Vasta riittävien tietojen pohjalta on arvioitavissa, onko hanke toteuttamiskelpoinen.

Hakijan kuuleminen ja selitys

Aluehallintovirasto on varannut hakijalle tilaisuuden antaa selityksensä muistutusten ja mielipiteen johdosta. Hakija on antanut selityksen 22.10.2012.

1. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, ympäristö- ja luonnonvarat -vastuualue

Hakija on katsonut selvittäneensä maa-aineksen laatua riittävästi luvan hakuvaiheessa. Ottoalueen sijainti ja syvyys huomioon ottaen ei ole mahdollista selvittää yksityiskohtaisesti maalajien jakaumaa ennen kuin ottoalueella voidaan suorittaa koeruoppaus. Mikäli maa-aines ei ole sopivaa hyödynnettäväksi, ruoppausta ei jatketa.

Ottoalue sijaitsee häiriintymättömällä harjumuodostumalla. Hakija on katsonut, että haitta-aineiden esiintyminen ottoalueella ja erityisesti ottoalueen harjun sisällä on erittäin epätodennäköistä.

Sedimenttien ruoppaus- ja läjitysohje (19.5.2004) määrittää ruopattavat tai läjitettävät massat, joiden haitta-aineita ei tarvitse analysoida. Suunniteltu ottoalue ei sijaitse merkityksellisten kuormituslähteiden läheisyydessä ja otettava maa-aines on hiekkaa ja muita kitkamaalajeja. Ottoalue ei ole sedimentaatioaluetta eikä ole erityistä syytä olettaa massojen olevan pilaantuneita. Täten haitta-aineiden lisäanalysoinnille ei ole edellä mainitun ohjeen mukaan tarvetta.

Ottoalueella on tutkittu kesällä 2012 tarkemmin pohjaeläimistöä ja sedimentin laatua. Sedimentin pintakerros on vähäravinteista eikä sisällä merkittäviä määriä raskasmetalleja.

Ottoalueen vedenlaatua ei ole hanketta varten erikseen tutkittu. Oulujoen-lijoen vesienhoitoalueen toimenpideohjelman mukaan vesistön tila on alueella hyvä.

Hakija on todennut, että ottoalueen rajauksessa on otettu huomioon silakan, siian, kuoreen ja tuulen kalan kutualueet. Kaikki kutualueet jäävät ottoalueen eteläpuolelle. Läheisin alue on noin neljän kilometrin etäisyydellä.

Ruoppauksesta syntyvä ääni on verrattavissa tavalliseen laivaliikenteeseen. Erityisesti maa-aineksen kuljetus ei eroa muusta laivaliikenteestä. Ottoalueella ääntä syntyy lisäksi imuruoppausalueen pumpuista ja veden alla kauhan tai imuruoppaajan liikkeestä pohjan läheisyydessä. Kalat voivat karkottua melun takia nostopaikan läheisyydessä. Tyypillinen melun aiheuttama karkottumisetäisyys on noin 100–200 metriä.

Hakija on arvioinut, että kuljetuksista ei aiheudu melua normaalia laivaliikennettä enempää. Mahdollista meluhaittaa arvioitaessa on myös otettava huomioon, että ottotoiminta on tilapäistä. Satamassa purkutoiminnasta syntyvät äänet eivät eroa satamassa yleisesti esiintyvistä äänistä eikä satamatoimintojen aiheuttamat meluhaitat lisäänty. Meluvaikutuksia purkualueella pyritään minimoimaan muodostamalla varastokasoja äänen leviämisen estämiseksi, mikäli se on purkualueen laajuus huomioon ottaen mahdollista.

Hakija on katsonut, että hanke ei huononna vesistön tilaa. Maa-aines ei sisällä merkittäviä määriä ravinteita eikä muita haitta-aineita. Vesiläjitystä ei tehdä lukuun ottamatta satamassa tapahtuvaa hallittua märkäpurkua, jonka vaikutukset rajoittuvat purkualueelle. Näistä syistä hakija on myös katsonut, että erillistä selvitystä hyvän tilan tavoitteita koskevan poikkeaman tarpeellisuudesta ei ole tarpeen tehdä.

2. Kainuun ELY-keskus, kalatalouden ryhmä

Hakija on hyväksynyt ottotoiminta-ajan rajaamisen heinäkuun puolivälin ja jäätyamisen väliselle ajalle.

Hakija on katsonut, että ruopattavan maa-aineksen laadun vuoksi samentuminen tulee olemaan vähäistä ja väliaikaista. Toiminnassa tullaan käyttämään työmenetelmiä, jotka ovat koeteltuja ja mahdollisimman vähän samentumista aiheuttavia.

Ottoalueella saattaa esiintyä maa-aineksen seassa hyvin ohuita hienoaineskerrostumia. Näiden ruoppaus on nopea tapahtuma, jonka samentumisvaikutukset jäävät vähäisiksi ja väliaikaisiksi. Paksuja hienoaineskerrostumia ei ruopata.

Hakija pyrkii sopimaan ammattikalastajien kanssa toiminnasta mahdollisesti aiheutuvien edunmenetysten korvaamisesta. Siltä osin kuin korvauksista ei päästä sopimukseen, tulee hakija jättämään hakemuksen aluehallintovirastoon korvausten määräämiseksi.

3. Liikennevirasto

Hakija on todennut etsivänsä virallisten väylien lisäksi tarvittavat kulkureitit Raahen ja Rahjan satamiin. Mikäli merenkulun turvallisuuden vuoksi on välttämätöntä, reitit tai niiden turvallisuuden kannalta olennaiset osat merkitään vesiliikenteen turvalaittein. Lähtökohtaisesti reitit pyritään määrittämään niin, ettei turvalaitteita tarvita.

Hakija huolehtii ottotoimintaan käytettävän kaluston kunnosta ja siitä, että proomuista tai imuruoppausaluksista ei valu maa-ainesta kulkuväylille. Hakija on katsonut, että väylän kulkusyvytyden seuraaminen tankoharauksin ei ole tarpeen.

Proomuliikenne sovitetaan väylän muun liikenteen kanssa siten, että merkittävää haittaa kauppamerenkulun aluksille ei aiheudu.

Ennen vuosittaisen maa-aineksen oton aloittamista pidetään liikennöintikokous liikenneviraston esittämien tahojen kesken.

4. Museovirasto

Hakija on todennut, että alueen muinaisjäännökset inventoidaan Museoviraston kanssa sovittavalla tavalla ennen hankkeen toteuttamisen aloittamista.

5. Metsähallituksen Pohjanmaan luontopalvelut

Hakija on katsonut, että hanke ei huononna vesistön tilaa. Maa-aines ei sisällä merkittäviä määriä ravinteita eikä muita haitta-aineita. Vesiläjitystä ei tehdä lukuun ottamatta satamassa tapahtuvaa hallittua märkäpurkua, jonka vaikutukset rajoittuvat purkualueelle. Näistä syistä hakija on myös katsonut, että erillistä selvitystä hyvän tilan tavoitteita koskevan poikkeaman tarpeellisuudesta ei ole tarpeen tehdä.

Hakija on hyväksynyt, että maa-aineksen otto rajataan heinäkuun puolivälin ja jäätyamisen väliselle ajalle.

Ottoalueella on tutkittu kesällä 2012 tarkemmin pohjaeläimistöä ja sedimentin laatua. Tutkimuspisteitä oli neljä. Pohjaeläimistö oli erittäin niukkaa ja löytyi kuusi eliöryhmää.

6. Pohjois-Perämeren ammattikalastajat ry

Hakija on katsonut, että alueen kalastoa ja hankkeen vaikutuksia kalastoon ja kalastukseen on selvitetty riittävästi. Kalataloustarkkailu perustuu merkittävältä osaltaan ammattikalastajilta vuosittain saataviin tietoihin. Hakijan mukaan tarkkailuohjelma on riittävä.

7. ja 8. XX ja XX

Hakija on todennut, että maa-aineksen otosta mahdollisesti aiheutuvien vahinkojen ja haittojen korvaamisesta pyritään sopimaan ammattikalastajien kanssa. Mikäli korvauksista ei voida sopia, jättää hakija hakemuksen aluehallintovirastoon korvausten määräämiseksi.

9. Pohjois-Pohjanmaan luonnonsuojelupiiri ry

Hakija on katsonut, että maa-aineksen laatua on riittävästi selvitetty hakemuksessa. Ottoalueen sijainti ja syvyys huomioon ottaen ei ole mahdollista selvittää yksityiskohtaisesti maalajien jakaumaa ennen kuin ottoalueella voidaan suorittaa koeruoppaus. Mikäli maa-aines ei ole sopivaa hyödynnettäväksi, ruoppausta ei jatketa.

Ottoalue sijaitsee häiriintymättömällä harjumuodostumalla. Hakija on katsonut, että haitta-aineiden esiintyminen ottoalueella ja erityisesti ottoalueen harjun sisällä on erittäin epätodennäköistä.

Suunniteltu ottoalue ei sijaitse merkityksellisten kuormituslähteiden läheisyydessä. Otettava maa-aines on hiekkaa ja muita kitkamaalajeja. Ottoalue ei ole sedimentaatioaluetta eikä ole erityistä syytä olettaa massojen olevan pilaantuneita. Näin ollen haitta-aineiden lisäanalysoinnille ei ole sedimenttien ruoppaus- ja läjitysohjeen mukaan tarvetta.

Hakemuksen täydennys

Aluehallintovirasto on kehottanut hakijaa täydentämään hakemustaan Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen 10.4.2012 päivätyssä muistutuksessa vaatimilla selvityksillä.

Hakija on 22. ja 23.10.2012 täydentänyt hakemustaan seuraavilla selvityksillä:

- Merihiekkatutkimukset Perämerellä vuonna 2006, raportti ja luotausten kartat
- Tutkimustulokset pohjaeläimistöä ja pohjasedimentin laadusta sekä maa-ainesnäytteiden raekokotulokset (2012)
- Ottoalueen läheisyydessä tehdyn koekalastuksen raportti (2008)
- Maa-aineksen ottoalueen rajausta kuvaava kartta

Hakemuksen täydennykset on tarpeellisilta osin sisällytetty edellä olevaan kertoelmaosaan.

Uudelleen kuuluttaminen hakemuksen täydennyksen johdosta

Aluehallintovirasto on antanut hakijan selityksen ja hakemuksen täydennyksen tiedoksi kuuluttamalla hakemuksen uudelleen aluehallintovirastossa sekä Pyhäjoen kunnassa 3.12.2012–2.1.2013 sekä erityistiedoksiantona viranomaisille ja asianosaisille.

Muistutukset ja vaatimukset

10. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue

ELY-keskus on katsonut, että hakemuksen täydennyksen perusteella hanke-alueelta saatava maa-aines on todennäköisesti pääasiassa hiekkaa. Merigeologisen kartan mukaan pohjan pintamaalajina on hiekka ja sora, mutta syvempien kerrosten maa-aineksista ei ole varmuutta.

ELY-keskuksella ei ole ollut huomauttamista hakijan tarkentamiin tietoihin kalastosta ja kutualueista. Selvitykset toiminnan meluhaitoista ja vaikutuk-

sista vesienhoitosuunnitelman tavoitteisiin ELY-keskus on katsonut riittäviksi.

ELY-keskus on yhtynyt hakijan käsitykseen siitä, että haitta-aineiden esiintyminen on epätodennäköisempää karkearakeisissa sedimenteissä kuin hienojakoisissa.

Kesällä 2012 tehtyjä tarkentavia tutkimuksia pohjaeläimistöä ja sedimentin laadusta ELY-keskus on pitänyt riittävinä. Sedimenteistä otettujen näytteiden tuloksia ei hakija kuitenkaan ole tarkemmin analysoinut. ELY-keskus on pitänyt selvitystä tältä osin puutteellisena.

Selvityksissä edelleen olevista puutteista huolimatta ELY-keskus on katsonut, että lupa maa-aineksen ottoon voidaan myöntää.

11. Liikennevirasto

Liikennevirasto on uudistanut 2.4.2012 päivätyssä kirjelmässään esitetyt vaatimukset.

Liikennevirasto on tarkentanut vaatimustaan väylän kulkusyvyyden seuraamisesta. Tarkennuksen mukaan hakijan on kustannuksellaan tehtävä vuosittain ennen liikennöinnin aloittamista ja liikennöinnin loputtua tankoharaukset niiltä osin virallista väylää, missä proomuliikennöintiä on ollut. Mikäli kulkusyvyys on madaltunut, on hakija vastuussa puhdistusruoppauksista ja niiden kustannuksista.

12. Museovirasto

Museovirasto on viitannut 3.4.2012 päivätyyn hankkeesta antamaansa lausuntoon ja vaatinut edelleen vedenalaisten muinaisjäännösten inventointia Museoviraston kanssa sovittavalla tavalla.

13. Perämeren eteläinen kalastusalue

Perämeren eteläinen kalastusalue on katsonut, että hakemuksen mukainen maa-aineksen otto aiheuttaa merkittäviä vaikutuksia ympäristöön. Merenpohjan sedimentti on hyvin hienojakoista. Työn aikana sedimentin kulkeutuminen ja siitä johtuva veden samentuminen riippuvat sääolosuhteista ja niiden aiheuttamista virtauksista. Lisäksi pohjasta saattaa liueta haitallisia aineita. Toiminnan vaikutuksia ympäristölle on mahdotonta ennalta arvioida tehdyistä selvityksistä huolimatta.

Kalastusalue on vaatinut, että hakija korvaa kaikki ammattikalastajille pyydysten likaantumisen, kalakantojen heikkenemisestä, veden samentumisesta ja mahdollisista muista vahingoista ja haitoista johtuvat ansionmenetykset täysimääräisinä. Lisäksi kalastusalue on edellyttänyt, että työ keskeytetään välittömästi, mikäli edellä mainittuja ongelmia ja haittoja kalastukselle ilmenee.

14. XX ja XX

Mainitut ammattikalastajat ovat uudistaneet näkemyksensä siitä, että ruoppaus tuhoaa kalastusalueen useiksi vuosiksi myös maa-aineksen otton päätyttyä. Kalojen palaaminen kutemaan alueelle on hyvin epävarmaa.

Muistuttajat ovat todenneet, että noin 75 % heidän vuotuisesta saalismäärästä saadaan kyseiseltä alueelta. Muistuttajat ovat investoineet kalastuksen jatkuvuuteen pitämällä pyyntikaluston kunnossa. Tästä syystä muistut-

tajat ovat vaatineet asianmukaista korvausta ansionmenetyksestä, jonka hanke aiheuttaa heidän kalastuselinkeinoilleen. Vuosittainen korvaus tulee sitoa indeksiin ja siinä on otettava huomioon silakasta maksettava hinta.

15. XX

Ammattikalastaja XX on ilmoittanut, että hän on harjoittanut luokkaan I kuuluvaa ammattikalastusta vuodesta 1995 lähtien. Keskimääräinen taimenen ja siian saalis on vuosina 2011 ja 2012 ollut 500 kg/v.

Muistuttaja on katsonut, että mahdollinen haitta olisi korvattavissa summalla, joka on 10 % vuotuisen saaliin arvosta. Haitaksi muistuttaja on katsonut ruoppauksen vaikutukset kalojen käyttäytymiseen ja kutuun.

Hakijan kuuleminen ja selitys

Aluehallintovirasto on varannut hakijalle tilaisuuden antaa selityksensä uudelleen kuuluttamisen johdosta annetuista lausunnoista ja muistutuksista. Hakija on toimittanut selityksensä aluehallintovirastoon 15.3.2013.

10. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, 11. Liikennevirasto ja 12. Museovirasto

Hakijalla ei ole ollut huomauttamista viranomaisten esittämään.

13. Perämeren eteläinen kalastusalue, 14. XX ja XX ja 15. XX

Hakija on todennut, että maa-aineksen ostopaikoista mahdollisesti aiheutuvien vahinkojen ja haittojen korvaamisesta pyritään sopimaan ammattikalastajien kanssa. Mikäli korvauksista ei voida sopia, tulee hakija jättämään aluehallintovirastoon hakemuksen korvausten määräämiseksi.

Hakija on katsonut, että vaatimus työn keskeyttämisestä välittömästi, jos kalastusalueen esittämiä haittoja tai ongelmia ilmenee, on kohtuuton. Maa-aineksen oton vaikutustarkkailun perusteella tehtävillä toiminnan muutoksilla ja maksettavilla korvauksilla voidaan korvata mahdollisesti aiheutuvat vahingot ja haitat.

ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU

KÄSITTELYRATKAISU

Tämän asian ratkaisemiseen sovelletaan vesilain (264/1961) säännöksiä.

PÄÄASIA RATKAISU

Aluehallintovirasto myöntää Morenia Oy:lle määräaikaisen luvan maa-aineksen ottamiseen Yppäriin edustan merialueelta Pyhäjoen kunnassa. Maa-aineksiä saadaan ottaa vuosittain noin 7 ha:n suuruiselta alueelta enintään 700 000 m³ ja kaikkiaan noin 10 milj.m³ yhteensä noin 110 ha:n

alueelta. Maa-ainesta saadaan ottaa enintään tasoon -30 m laskettuna vuoden 2011 keskivedenkorkeudesta.

Ammattikalastukselle mahdollisesti aiheutuvat edunmenetykset määrätään selvitettäväksi ja korvattavaksi. Muuta vesilain mukaan korvattavaa edunmenetystä ei ennalta arvioiden aiheudu. Ennakoimattoman vahingon varalta annetaan ohjaus.

Luvan saajan on noudatettava jäljempää ilmeneviä lupamääräyksiä.

LUPAMÄÄRÄYKSET

Maa-aineksen ottaminen

1. Luvan saaja saa ottaa maa-ainesta Yppäriin edustan merialueelta hakemussuunnitelman piirustuksen ”Yleiskartta, Yppäri, piirustuksen nro 220, 12.10.2011” MK 1:100 000 osoittamalla alueelta ja piirustusten ”Nostosuunnitelma, piirustuksen nro 221, 12.10.2011” MK 1:5 000, ”Nostosuunnitelma, Poikkileikkaukset A–A ja B–B, piirustuksen nro 222, 12.10.2011” MK 1:2 000/1:500 ja ”Nostosuunnitelma, Poikkileikkaukset C–C ja D–D, piirustuksen nro 223, 12.10.2011” MK 1:2 000/1:500 osoittamalla ja muutoin hakemussuunnitelmasta ilmenevällä tavalla.

Vuosittain otettavan maa-aineksen ottoalueen raja-alue on tehtävä yhteistyössä Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun ELY-keskusten kanssa.

Maa-ainesta saadaan ottaa 15.7. jälkeen merialueen jäätyä saakka. Maa-aineksen otto on tehtävä muutoinkin siten ja sellaisena aikana, että vesialueelle ja sen käytölle aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa.

Tässä päätöksessä tarkoitetut työt on toteutettava niin, ettei niistä aiheudu sellaista vahingollista seurausta, joka kohtuullisin kustannuksin on vältettävissä. Luvan saajan on huolehdittava siitä, ettei töiden aikana vesiliikennettä, kalastuksen harjoittamista tai rannan ja vesistön käyttöä vaikeuteta enempää, kuin tarkoitetun tuloksen saavuttamiseksi on välttämätöntä.

Luvan saajan on töitä suorittaessaan huolehdittava siitä, ettei työalueella mahdollisesti olevia toisten omistamia rakenteita tai laitteita vahingoiteta. Työt on toteutettava sellaisilla menetelmillä, että veden samentuminen on mahdollisimman vähäistä.

Töiden aikana on huolehdittava siitä, ettei öljyä tai muita vettä pilaavia aineita pääse mereen. Työkoneissa on mahdollisuuksien mukaan käytettävä kasvispohjaisia tai muita vettä pilaamattomia, luonnossa helposti hajoavia öljyjä. Työmaalle tulee varata riittävästi öljyntorjuntakalustoa.

Töiden suorittamisesta aiheutuva välittömästi ilmenevä vahinko on luvan saajan viipymättä korvattava vahingonkärsijälle. Mikäli vahingosta, josta luvan saaja on vesilain säännösten mukaan vastuussa, ei sovita, voidaan asia saattaa hakemusasiana aluehallintoviraston ratkaistavaksi.

Työalue on merkittävä poijuin tai muutoin havaittavasti.

Maa-ainesten kuljetus ja varastointi

2. Maa-aines on kuljetettava niin, ettei Rahjan ja Raahen satamiin johtavat väylät madallu. Luvan saajan on kustannuksellaan seurattava tankohaurauksin väylien kulkusyvyyttä, ellei Liikenneviraston kanssa toisin sovita. Proomuliikenne ei saa haitata kauppamerenkulun liikennettä Rahjan ja Raahen satamiin.

Luvan saajan tulee etsiä ja merkitä tilapäiset proomujen kulkureitit Raahen ja Rahjan satamiin Liikenneviraston hyväksymällä tavalla ja Liikenneviraston hyväksymin vesiliikenteen turvalaittein.

Kunakin ottovuonna ennen proomuliikenteen aloittamista luvan saajan on pidettävä Liikenneviraston ja Raahen sekä Rahjan satamaviranomaisten kanssa liikennöintikokous, jossa sovitaan yksityiskohtaisesti maa-aineskuljetusten sovittamisesta muuhun kauppamerenkulun liikenteeseen.

Maa-aines tulee purkaa satamiin ja varastoida niin, ettei siitä aiheudu haittaa vesialueelle eikä maihinottosatamien toiminnalle.

Vedenalaisten muinaisjäännösten inventointi

3. Luvan saajan on ennen maa-aineksen oton aloittamista inventoitava ottoalueella mahdollisesti olevat muinaisjäännökset yhteistyössä Museoviraston kanssa.

Ammattikalastukselle aiheutuvan edunmenetyksen korvaaminen

4. Hankkeesta ammattikalastukselle mahdollisesti aiheutuvat edunmenetykset on selvitettävä vuosittain ja ne on pyrittävä sopimaan. Mikäli niistä ei voida sopia, luvan saajan on vuosittain vahinkovuotta seuraavan vuoden maaliskuun 31 päivään mennessä pantava aluehallintovirastossa vireille ammattikalastukselle aiheutuneiden edunmenetysten korvaamista koskeva asia. Hakemukseen on liitettävä tarkkailuihin perustuva selvitys hankkeen vaikutuksista ja arvio aiheutuneista edunmenetyksistä sekä ammattikalastajakohtainen korvausesitys.

Tarkkailu- ja kirjaamismääräykset

5. Luvan saajan on pidettävä töiden aikana työmaapäiväkirjaa, johon on merkittävä sääolosuhteet, päivittäiset työskentelyajat, kaivukalustot, kaivumenetelmät, kaivumassojen laatu ja määrä sekä muut suoritettut toimenpiteet. Karttapohjalle on merkittävä työpäivittäin silmämääräisesti havaitut samentumisalueet. Päiväkirjaan on merkittävä myös muut havainnot, joilla voi olla merkitystä töiden vaikutusten arvioinnissa.

Työmaapäiväkirja on säilytettävä luvan voimassaoloajan ja on pyydettyäessä esitettävä valvoville viranomaisille sekä niille, joiden oikeus tai etu on päiväkirjaan merkityistä tiedoista riippuva.

6. Luvan saajan on tarkkailtava hankkeen vaikutuksia vedenlaatuun ja pohjaeläimistöön (vesistö tarkkailu) Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen hyväksymällä tavalla sekä hankkeen vaikutuksia kalastoon ja kalastukseen Kainuun ELY-keskuksen hyväksymällä tavalla. Tarkkailut on toteutettava vähintään siinä laajuudessa kuin tämän lupapäätöksen kertoelmaosan sivuilta 10–14 ilmenevissä tarkkailuohjelmissa on esitetty. Tarkkailuohjelma on toimitettava edellä mainittujen viranomaisten hyväksyttäväksi kolmen kuukauden kuluessa tämän päätöksen lainvoimaiseksi tulosta.

Vesistötarkkailuohjelmalle on saatava vuosittain Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen sekä kalaston ja kalastuksen tarkkailuohjelmalle Kainuun ELY-keskuksen hyväksyntä ennen maa-aineksen oton aloittamista.

Vesinäytteiden tarkkailutulokset on toimitettava Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle, Kainuun ELY-keskuksen kalatalouden ryhmälle ja Pyhäjoen kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle tulosten valmistuttua viimeistään kuukauden kuluessa jokaisen näytteenottokerran jälkeen.

Tarkkailun tuloksista on laadittava vuosittain yhteenvetoraportti, joka on toimitettava Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat vastuualueelle, Kainuun ELY-keskuksen kalatalouden ryhmälle, Pyhäjoen kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ja Perämeren eteläiselle kalastusalueelle seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä.

Töiden aloittaminen

7. Hankkeen toteuttamiseen on ryhdyttävä kolmen vuoden kuluessa siitä, kun tämä päätös on tullut lainvoimaiseksi. Muutoin lupa raukeaa.

Ilmoitukset

8. Töiden aloittamisesta on vuosittain etukäteen ilmoitettava kirjallisesti Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle, Kainuun ELY-keskuksen kalatalouden ryhmälle, Liikennevirastolle, Pyhäjoen kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, Perämeren eteläiselle kalastusalueelle ja ottoalueella tai sen läheisyydessä kalastaville ammattikalastajille.

9. Luvan saajan on vuosittain maa-aineksen oton päätyttyä seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä toimitettava karttapohjalle merkityt ottoalueen sijainti- ja syvyystiedot Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle, Kainuun ELY-keskuksen kalatalouden ryhmälle, Liikennevirastolle ja Pyhäjoen kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

10. Maa-aineksen oton lopettamisesta on 60 päivän kuluessa ilmoitettava kirjallisesti aluehallintovirastolle, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle, Liikennevirastolle ja Pyhäjoen kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

11. Luvan saajan on nimettävä yhteyshenkilö tämän lupapäätöksen määräysten noudattamiseen liittyen. Henkilön nimi ja yhteystiedot on ilmoitettava kirjallisesti ennen töiden aloittamista Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle, Kainuun ELY-keskuksen kalatalouden ryhmälle, Liikennevirastolle, Pyhäjoen kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ja maa-aineksen ottoalueella tai sen läheisyydessä kalastaville ammattikalastajille.

Ohjaus

Mikäli tässä päätöksessä tarkoitetuista töistä tai toimenpiteistä aiheutuu edunmenetys, jota tätä päätöstä annettaessa ei ole ennakoitu ja josta luvan haltija on vesilain säännösten nojalla vastuussa, voidaan korvausta tai toimenpidettä aiemman ratkaisun estämättä vaatia aluehallintovirastolle toimitettavalla hakemuksella.

Hakemus tulee tehdä 10 vuoden kuluessa maa-aineksen oton lopettamisesta. Myös viranomaisen voi edellyttämättömien, yleiseen etuun kohdistuvien vahingollisten vaikutusten vuoksi vaatia luvan haltijan velvoittamista vahinkojen vähentämistoimenpiteisiin samassa ajassa.

RATKAISUN PERUSTELUT

Käsittelyratkaisun perustelut

Tämä asia on tullut vireille 28.12.2011. Asia on ratkaistava vesilain (264/1961) säännösten nojalla, koska näitä säännöksiä on sovellettava vuoden 2011 loppuun saakka vireille tulleiden vesitalousasioiden ratkaisemiseen.

Pääasiallisen ratkaisun perustelut

Maa-aineksen ottoalue on lähimmillään noin 15 kilometrin etäisyydellä Natura-alueesta. Maa-aineksen oton vaikutukset merialueella ovat tilapäisiä ja kohdistuvat pääosin ottoalueen läheisyyteen eikä niiden arvioida heikentävän Natura-alueen luontoarvoja.

Hakijalla on käyttöoikeus hanketta varten tarvittavaan alueeseen.

Ottaen huomioon hakemuksessa esitetyn selvityksen kaivettavien massojen laadusta aluehallintovirasto katsoo, että ne ovat pilaantumattomia.

Ottaen huomioon asiassa tehdyt selvitykset ja töistä aiheutuvat ennalta arvioiden tilapäiset ja paikalliset vaikutukset sekä tämän lupapäätöksen lupamääräykset hankkeesta ei aiheudu terveyshaittaa tai merkittävää muuta ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa, minkä vuoksi ympäristönsuojelulakia ei ole tarpeen tässä asiassa soveltaa. Hanke ei ole luonnonsuojelulain eikä jätelain vastainen.

Vesialueella tehtävistä kaivutöistä aiheutuu työn aikana samentumista ja myös vedenalaista melua, jota ei voida täysin estää. Näistä voi aiheutua ammattimaiselle kalastukselle korvattavaa edunmenetystä. Kalastukselle mahdollisesti aiheutuvien menetysten korvaaminen etukäteen ei ole mahdollista, koska edunmenetyksen määrästä ei ennakolta ole tietoa.

Kokonaisuudessaan hankkeesta aiheutuvat edunmenetykset jäävät ennalta arvioiden vähäisiksi, eikä ammattimaiselle kalastukselle mahdollisesti aiheutuvien edunmenetysten lisäksi muuta korvattavaa menetystä arvioida aiheutuvan.

Oulujoen–Iijoen vesienhoitosuunnitelman mukaan veden ekologinen tila on Yppäriin edustalla tyydyttävä ja heti ulompana merialueella hyvä. Vesienhoitosuunnitelman tilatavoitteena on pintavesien hyvän tilan säilyttäminen tai saavuttaminen. ”Vesienhoidon toimenpideohjelma vuosille 2010–2015”-selvityksen mukaan rannikkoalueen pistekuormitusta on jo nykyisin käytännöllin saatu pienentymään merkittävästi. Lisätoimenpiteitä on määritetty Perämereen laskevien jokien valuma-alueille rannikkoalueen ekologisen tilan parantamiseksi. Aluehallintovirasto katsoo, että hanke ei vaikuta haitallisesti vesienhoitosuunnitelman tavoitteiden saavuttamiseen.

Hankkeesta saatava hyöty on siitä johtuvaan vahinkoon, haittaan ja muuhun edunmenetykseen verrattuna huomattava. Näin ollen lupa voidaan vesilain säännösten nojalla myöntää.

Lupamääräysten ja vahinkoa estävien toimenpidevelvoitteiden perustelut

Luvassa on annettu tarpeelliset määräykset kaivutöiden tekemisestä, työaikaisen edunmenetyksen minimoinnista sekä aloittamis- ja valmistusilmoituksista.

Kaivutöistä aiheutuu merialueen samentumista erityisesti maa-aineksen otto-alueen läheisyydessä. Hankkeesta mahdollisesti aiheutuvan edunmenetyksen toteamiseksi on luvan saajalle määrätty tarkkailu- ja kirjaamisvelvoitte.

Ammattimaiselle kalastukselle mahdollisesti aiheutuvista edunmenetyksistä voidaan sopia vesilain (264/1961) 11 luvun 9 §:n nojalla. Mikäli korvauksista ei voida sopia, luvan saajan tulee panna aluehallintovirastossa vireille niiden korvaamista koskeva hakemusasia.

VASTAUS YKSILÖITYIHIN VAATIMUKSIIN

1. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen hakemuksen täydentämistä koskevien vaatimusten johdosta aluehallintovirasto on pyytänyt täydennyksen hakijalta ja hakemus on täydennyksen johdosta uudelleenkuulutettu.

2. Kainuun ELY-keskuksen vaatimukset on otettu huomioon lupamääräyksistä 1, 4, 5 ja 6 ilmenevästi.

3. Liikenneviraston vaatimukset on otettu huomioon lupamääräyksistä 1 ja 2 ilmenevästi.

4. Museoviraston vaatimus merenalaisten muinaisjäännösten inventoinnista on otettu huomioon lupamääräyksessä 3.

5. Metsähallituksen Pohjanmaan luontopalveluiden ja 6. Pohjois-Perämeren ammattikalastajat ry:n vaatimukset on otettu huomioon lupamääräyksistä 1, 5 ja 6 ilmenevästi.

Pohjois-Perämeren ammattikalastajat ry:n vaatimus Raahen edustalle suunnitellun merituulipuiston sekä maa-aineksen oton kalastoon ja kalastukseen kohdistuvien yhteisvaikutusten selvittämisestä hylätään. Hankkeet ja niiden vaikutukset eivät liity merkittävällä tavalla toisiinsa.

7., 8., 14 ja 15. XX:n, XX:n ja XX:n vaatimukset on otettu huomioon lupamääräyksistä 1, 4, 5 ja 6 ilmenevästi.

9. Pohjois-Pohjanmaan luonnonsuojelupiiri ry:n hakemuksen hylkäämistä koskeva vaatimus hylätään pääasiallisesti perusteluihin viitaten. Hakemuksen puutteellisuuden osalta aluehallintovirasto toteaa, että hakemusta on riittävästi täydennetty hakemuksen ensimmäisen tiedoksiannon jälkeen.

13. Perämeren eteläisen kalastusalueen vaatimus kalataloudellisten vahinkojen ja haittojen korvaamisesta on otettu huomioon lupamääräyksestä 4 ilmenevästi.

Kalastusalueen vaatimus töiden välittömästä keskeyttämisestä, mikäli kalataloudellista edunmenetystä aiheutuu, hylätään vesilakiin perustumattomana.

LUVAN VOIMASSAOLO JA LUVAN VOIMASSAOLON JATKAMINEN

Voimassaolo

Tämä lupa on voimassa 31.12.2023 saakka.

Luvan voimassaolon jatkaminen

Luvan saajan on ennen luvan voimassaoloajan päättymistä jätettävä aluehallintovirastolle uusi lupahakemus, mikäli maa-aineksen ottoa halutaan jatkaa. Hakemukseen on liitettävä tämän päätöksen lupamääräyksistä ilmenevien tarkkailujen ja selvitysten tulokset yhteenvetoiheen, yhteenveto toteutuneesta maa-aineksen otosta, ottoalueiden jälkitilannetta kuvaava selvitys pohjan muotoa kuvaavine karttoineen, yhteenveto vuosittaisista työmaapäiväkirjakoosteista ja selvitys edunmenetysten korvaamisesta.

PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Maa-aineksen ottamiseen saadaan ryhtyä tämän päätöksen saatua lainvoiman.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Vesilaki (264/1961) 2 luku 3 §, 4 §, 6 § 2 momentti, 11 § 1 ja 2 momentit, 11a §, 12 §, 14a § 1 ja 2 momentit, 4 luku 5 § sekä 11 luku 3 § 7) kohta ja 9 § 1 momentti

Vesiasetus (282/1962) 85 § 1 momentti

KÄSITTELYMAKSU

Ratkaisu

Käsittelymaksuna peritään 12 933 euroa.

Lasku lähetetään erikseen valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta Joensuusta.

Perustelut

Käsittelymaksu määrätään asian vireilletuloajankohtana voimassa olleiden säännösten nojalla.

Alla mainitun asetuksen (1145/2009) liitteenä olevan maksutaulukon mukaan vesialueella tapahtuvaa ruoppaamista koskevan asian (ruopattava määrä yli 200 000 m³) käsittelymaksu on 9 580 euroa. Kun asian vaatima työmäärä on ollut maksutaulukossa mainittua työmäärää suurempi, maksu korotetaan 35 %:lla. Käsittelymaksu on näin ollen 12 933 euroa.

Oikeusohjeet

Valtioneuvoston asetus aluehallintoviraston maksuista (1145/2009).

Valtioneuvoston asetus aluehallintovirastojen maksuista vuosina 2012 ja 2013 (1572/2011) 7 §

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös

Hakija

Jäljennös päätöksestä

Pyhäjoen kunta

Pyhäjoen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen / Raahen kaupungin ympäristölautakunta

Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue

Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, kalatalous -ryhmä

Liikennevirasto / Meriväylät -yksikkö, Vaasan toimipiste

Museovirasto

Suomen ympäristökeskus (sähköpostitse)

Ilmoitus päätöksestä

Asianosaiset

Ilmoittaminen ilmoitustauluilla

Tieto päätöksen antamisesta julkaistaan Pohjois-Suomen aluehallintoviraston ilmoitustaululla ja päätöksestä kuulutetaan Pyhäjoen kunnan virallisella ilmoitustaululla.

MUUTOKSENHAKU

Päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

Liite

Valitusosoitus

Jukka Sihvomaa

Mikko Keränen

Heino Hirvikoski

Asian ovat ratkaisseet ympäristöneuvokset Jukka Sihvomaa ja Mikko Keränen. Asian on esitellyt ympäristöylitarkastaja Heino Hirvikoski.

Tiedustelut: asian esittelijä, puh. 0295 017 645 tai 0295 017 500.

HUH/es

VALITUSOSOITUS

- Valitusviranomainen** Pohjois-Suomen aluehallintoviraston päätökseen saa hakea valittamalla muutosta **Vaasan hallinto-oikeudelta**. Valituskirjelmä on toimitettava liitteineen Pohjois-Suomen aluehallintovirastoon.
- Valitusoikeus** Valituksia päätöksen johdosta voivat esittää ne, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun tai viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, ELY-keskukset, kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset ja muut yleistä etua valvovat viranomaiset.
- Valitusaika** Valitusaika päättyy **22.7.2013**, jolloin valituksen on viimeistään oltava perillä Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa.
- Valituksen sisältö** Valituskirjelmässä, joka osoitetaan Vaasan hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava
- aluehallintoviraston päätös, johon haetaan muutosta
 - valittajan nimi ja kotikunta
 - postiosoite, puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa (mikäli yhteystiedot muuttuvat, on niistä ilmoitettava Vaasan hallinto-oikeudelle, PL 204, 65101 Vaasa, sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi)
 - miltä kohdin aluehallintoviraston päätökseen haetaan muutosta
 - mitä muutoksia aluehallintoviraston päätökseen vaaditaan tehtäväksi
 - perusteet, joilla muutosta vaaditaan
 - valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitus, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiolla tai sähköpostilla)
- Valituksen liitteet** Valituskirjelmään on liitettävä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
 - mahdollisen asiamiehen valtakirja tai toimitettaessa valitus sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta
 - jäljennös valituskirjelmästä (jos valituskirjelmä toimitetaan postitse)

Valituksen toimittaminen Pohjois-Suomen aluehallintovirastoon

Valituskirjelmä on toimitettava Pohjois-Suomen aluehallintoviraston kirjaamoon. Valituskirjelmän on oltava perillä **määräajan viimeisenä päivänä** ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmä voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräjän viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston yhteystiedot

käyntiosoite:	Linnankatu 1–3
postiosoite:	PL 293, 90101 Oulu
puhelin:	vaihe 0295 017 500
telekopio:	08 - 3140 110
sähköposti:	kirjaamo.pohjois@avi.fi
aukioloaika:	klo 8–16.15

- Oikeudenkäyntimaksu** Valittajalta peritään asian käsittelystä Vaasan hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 90 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.